

BELGISCHE TECHNISCHE COÖPERATIE JAARVERSLAG 2005

Colofon

V.U.: Carl Michiels

Coördinatie: Marketing en Externe Communicatie BTC

Foto's:

Paul Van Wouwe: p. 7, 8, 9, 11, 12, 13, 16, 17, 23, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 82, 84, 85, 86, 87, 91

BTC: p. 1, 2, 3, 4, 5, 14, 18, 19, 20, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 36, 37, 42, 43, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 60, 61, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 79, 80, 92

Wereldmediatheek:

M. Bruynaert - p. 72, 73, Mieke Hanegraef - p. 63, C. Giebens - p. 62, Hilt Teeuwen - p. 75, Chris Wijn - p. 74, Dirk Peeters - p. 77, Thomas Thys - p. 58, 59, 77, Luc De Keersmaecker - p. 32, 33, Isabelle Delforge - p. 39, Eric Colenbier - p. 38

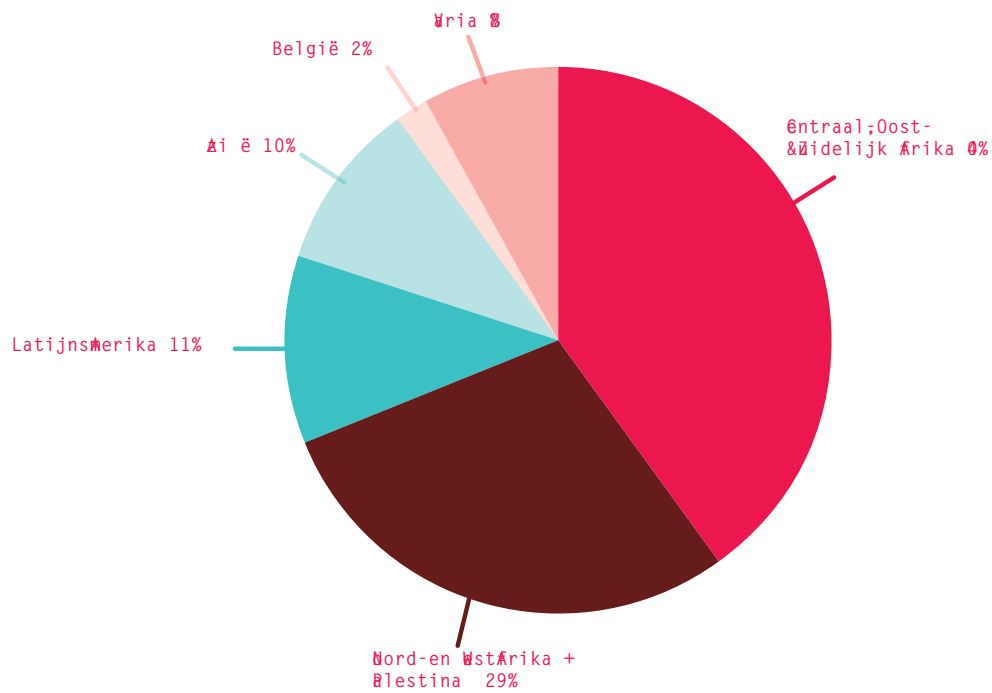
Vertalingen: IGTV, CT Belgium, Linguanet

Ontwerp: www.cibe-cvo.be

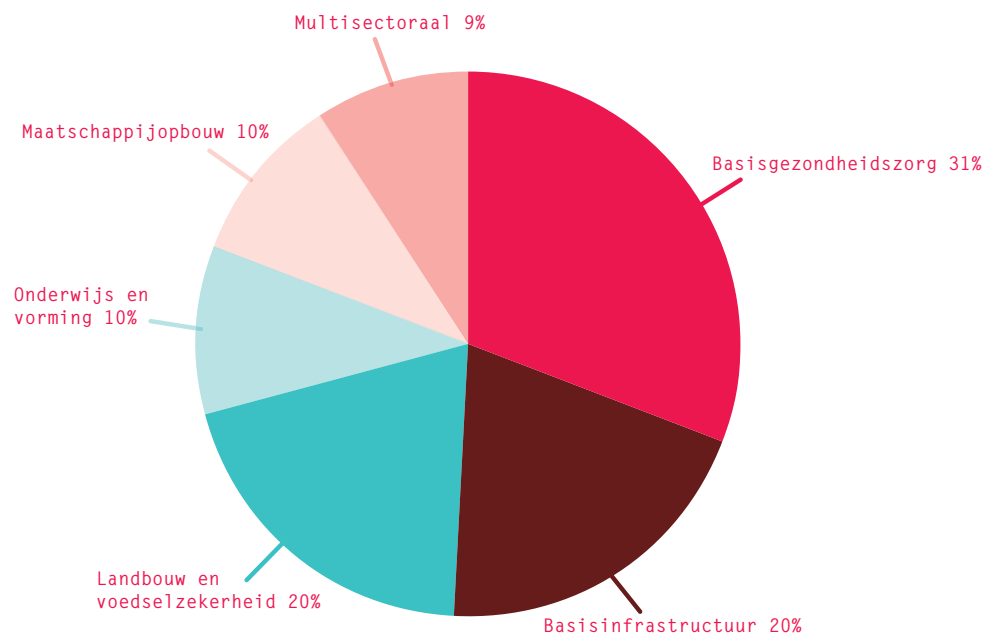
Dit jaarverslag is verkrijgbaar in het Nederlands, Frans, Engels en Spaans.

Het werd gedrukt op 100% gerecycleerd papier.

Geografische spreiding van de omzet

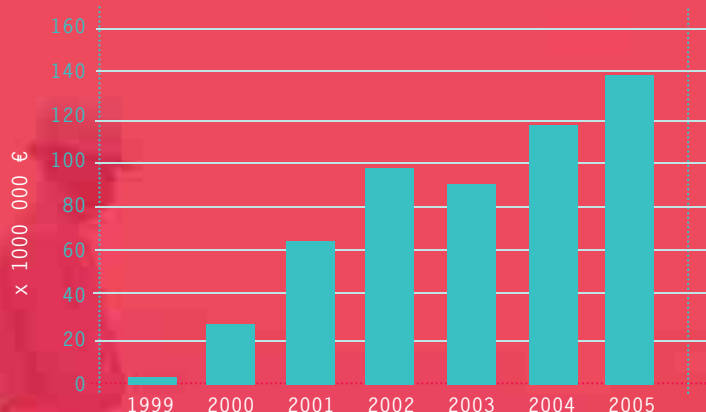
Sectorale spreiding van de omzet

Belgische Technische Coöperatie

Kerncijfers 2005

Ontwikkeling van de omzet

Omzet volgens artikel 5-6-7 van de wet

Artikel 5 = taken van openbare dienst inzake ontwikkelingssamenwerking (directe bilaterale samenwerking)	125.526.178 €
Artikel 6 = bijzondere taken van openbare dienst inzake ontwikkelingssamenwerking (Algemene informatiecyclus, Kleur Bekennen, Annoncer la Couleur, Fair Trade Centre, noodhulp, rehabilitatiehulp)	6.628.176 €
Artikel 7 = andere taken in de ontwikkelingssamenwerking die aan de BTC worden toegewezen door derden (Europese Unie, Wereldbank, DFID enz)	5.821.433 €
Totale omzet	137.975.787 €

Personeel (31-12-2005)

Medewerkers in Brussel	122
Internationale experts	172
Noord- & West-Afrika en Palestijnse Gebieden	54
Centraal-, Oost- & zuidelijk Afrika	71
Latijns-Amerika	18
Azië	29

Partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking

- **Afrika:** Algerije, Benin, Burundi, Democratische Republiek Congo, Mali, Marokko, Mozambique, Niger, Oeganda, Rwanda, Senegal, Tanzania en Zuid-Afrika
- **Palestijnse gebieden**
- **Azië:** Vietnam
- **Latijns-Amerika:** Bolivia, Ecuador en Peru

Uitgaven 2005 per land (x 1000 €)

Democratische republiek Congo	24.033
Rwanda	12.600
Marokko	9.648
Ecuador	7.295
Senegal	5.348
Palestijnse gebieden	4.936
Peru	4.622
Vietnam	4.439
Laos	4.069
Burkina Faso	3.927
Cambodja	3.909
Niger	3.866
Zuid-Afrika	3.694
Benin	3.624
Mali	3.600
Burundi	3.548
Bolivia	3.381
Oeganda	2.760
Mozambique	2.049
België	1.998
Kenia	1.923
Southern African Development Community (SADC)	1.910
Ethiopië	1.766
Filipijnen	1.569
Kameroen	1.566
Ivoorkust	1.493
Tunesië	847
Algerije	812
Tanzania	786
Angola	425
El Salvador	297
Centraal-Afrikaanse republiek	290
Chili	170
Bangladesh	46
Suriname	40

Inhoud

Kerncijfers 2005	binnenflap
Woord vooraf	3
2005 in vogelvlucht	4

Deel 1 - activiteiten 7

1. Directe bilaterale samenwerking	8
2. Andere taken van openbare dienst inzake ontwikkelingssamenwerking	12
3. Opdrachten voor andere donoren	16
4. Ontwikkelingssamenwerking in beweging	18

Deel 2 - activiteiten per land 23

Democratische Republiek Congo	24
Rwanda	28
Marokko	30
Ecuador	32
Senegal	34
Palestijnse gebieden	36
Peru	38
Vietnam	40
Laos	42
Burkina Faso	44
Cambodja	46
Niger	48
Zuid-Afrika	50
Benin	52
Mali	54
Burundi	56
Bolivia	58
Oeganda	60
Mozambique	62
Kenia	64
Ethiopië	66
Tunesië	67
Filipijnen	68
Kameroen	70
Ivoorkust	72
Algerije	74
Tanzania	76

Deel 3 - financiën 79

Nieuwe instrumenten voor optimale transparantie	80
Verslag van het college van commissarissen	81
Jaarrekening	82
Organigram	90
Publicaties	92
Adresboekje	93

Woord vooraf

In 2005 heeft BTC drie grote werken op touw gezet die de mensen en middelen van de organisatie voor het grootste deel van het jaar gemobiliseerd hebben.

Een eerste actie betreft de interne werking en organisatie. Om de verschillende kerntaken, het beheer en de ondersteunende activiteiten optimaal te organiseren, wordt procesmanagement als instrument ingevoerd. Dat is een absolute topprioriteit. In een eerste fase worden alle processen van BTC ontleed en in kaart gebracht. Door de snelheid waarmee in de beginjaren van BTC de honderden projecten moesten worden overgenomen, hadden de diverse procedures immers een eerder organische evolutie waardoor er in sommige gevallen een gebrek aan coherentie en continuïteit was. Door de stabilisering van de vennootschap in 2004 ontstond er ruimte om alle processen en de daaruit voortvloeiende procedures en taakbeschrijvingen te verfijnen en vast te leggen. Het resultaat van deze inspanning zal eind 2006 zichtbaar worden en vormt de hoeksteen van een intern controle- of beheersingssysteem en een interne kwaliteitszorg, die moeten bijdragen tot de geloofwaardigheid van de organisatie als betrouwbare partner in de ontwikkelingssamenwerking.

De gehele humanresourcesarchitectuur wordt ook aan een grondig onderhoud onderworpen. Vanuit de procesbeschrijvingen worden functiebeschrijvingen opgesteld, die een weging en classificatie mogelijk maken. BTC gebruikt hiervoor dezelfde methode als die welke in de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking gehanteerd wordt om de in de wet op BTC opgenomen vergelijking mogelijk te maken. Ook wordt verder gewerkt aan de ontwikkeling van het personeelsstatuut zoals dat in de wet op BTC bepaald is. Dit dossier moet ook in de loop van 2006 zijn beslag krijgen.

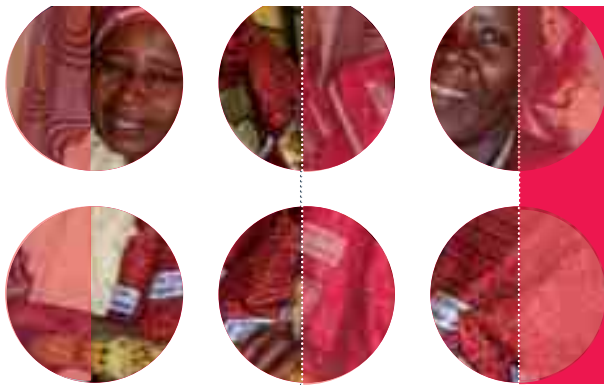
Een tweede grote actie behelst de kerntaken van de organisatie, met name de voorbereiding en de uitvoering van de samenwerkingsprogramma's van de Belgische overheid en de andere donoren. Het gehele formuleringsproces wordt herzien en wordt veel meer dan in het verleden geënt op de capaciteiten van de lokale partner, die zijn terechte centrale plaats in het geheel opneemt. Een degelijke voorbereiding van de experts, een nauwe opvolging van de procedures en planning van de overheidsopdrachten - zowel een heikel punt in de context van corruptiebestrijding als een belangrijke schakel in de vlotte uitvoering van de programma's - en een strikte opvolging moeten een vlotte uitvoering van de aan BTC toevertrouwde taken mogelijk maken. De cijfers van 2005 inzake de uitvoering tonen het resultaat van deze inspanningen: BTC besteedt bijna 90 procent van de gebudgetteerde middelen, in absolute cijfers 25% meer dan in 2004, wat betekent dat BTC haar plannings- en uitvoeringscapaciteit gevoelig heeft verbeterd.

Een derde en laatste grote uitdaging is het actualiseren van de organisatie en de instrumenten van BTC aan de evolutie van de paradigma's in de ontwikkelingssamenwerking op internationaal niveau. Nieuwe hulpvormen zoals budgethulp en internationale afspraken in het kader van de Verklaring van Parijs van de OESO in verband met harmonisering tussen de donoren en de afstemming op de lokale beheerssystemen maken het noodzakelijk dat BTC zijn oude vormen en gedaanten afwerpt en zich inschakelt in deze verandering, om haar relevantie en meerwaarde te behouden en te versterken.

BTC heeft het jaar 2005 gebruikt om in 2006 en de daarop volgende jaren een kwalitatieve sprong voorwaarts te maken. Onze organisatie kijkt de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Carl Michiels

Voorzitter van het directiecomité

Op 28 januari wordt in de hoofdzetel van BTC in aanwezigheid van de **Marokkaanse ambassadeur** Salahedine Mustapha een tentoonstelling geopend onder de titel: Water en leven in de pre-Sahara van Zuid-Marokko. Een en ander sluit aan bij de viering van 40 jaar samenwerking tussen België en Marokko.

31 januari - 1 februari: In Kampala (Oeganda) wordt de eerste gemengde commissie België-Oeganda gehouden in aanwezigheid van minister van Ontwikkelingssamenwerking Armand De Decker. Beide landen ondertekenen de eerste algemene samenwerkingsovereenkomst (2005-2008) voor een bedrag van 24 miljoen euro (waarvan 12 miljoen sectorale budgethulp).

20 - 23 februari: Een Belgische delegatie, onder leiding van minister van Ontwikkelingssamenwerking Armand De Decker en onder het voorzitterschap van HKH **Prinses Mathilde**, bezoekt de BTC-projecten **in Mali**.

April: De Belgische Technische Coöperatie publiceert de brochure: **'De Belgische ontwikkelingssamenwerking neemt de uitdaging aan'**. Acht projecten van de Belgische Technische Coöperatie om de Millennium-ontwikkelingsdoelstellingen te halen.'

28 - 29 april: In Brussel wordt de zesde gemengde commissie België-Peru gehouden, tijdens welke het samenwerkingsprogramma voor de periode 2005-2008 wordt vastgelegd. Daarin staan armoedebestrijding, democratisering, gezondheidszorg en economische ontwikkeling centraal.

18 mei: HKH Prinses Mathilde en Minister van Ontwikkelingssamenwerking Armand De Decker geven het officiële startschot van **de Millenniumcampagne**, die erop gericht is de Millenniumdoelstellingen van de Verenigde Naties in de schijnwerpers te plaatsen.

Meer dan 3 miljard mensen leven met minder dan 2 dollar per dag, in omstandigheden die onze tijd onwaardig zijn. Daarom hebben 187 staatshoofden en regeringsleiders in 2000 in New York op de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties een gezamenlijke verklaring opgesteld. Ze hebben zich ertoe geëngageerd om, door middel van acht duidelijke, precieze en meetbare doelstellingen, de armoede in de wereld te halveren tegen het jaar 2015.

19 mei: Annoncer la Couleur, het sensibiliseringsprogramma rond noord-zuidrelaties voor het Franstalige onderwijs, sluit het eerste deel van de campagne « La démocratie, c'est pas que des mots ! » af. 200 jongeren nemen aan het slotevenement deel. Tijdens deze ontmoetingsdag in het museum van Tervuren stellen de jongeren hun projecten voor in aanwezigheid van de peter van de campagne, acteur en humorist Sam Touzani.

24 juni: De Belgische Technische Coöperatie viert haar vijfjarige aanwezigheid in Mali met een optreden van Habib Koité. Bij deze gelegenheid wordt ook de nieuwe brochure voorgesteld: **'De Belgische ontwikkelingssamenwerking neemt de uitdaging aan'**.

2005 IN VOGELVLUCHT

Algemene Informatiecyclus

17 juni: Franz Kaps, bijzonder vertegenwoordiger van de Wereldbank, is als spreker te gast bij de Algemene Informatiecyclus, de multidisciplinaire opleiding over ontwikkelingssamenwerking die ieder jaar meer dan 900 deelnemers verwelkomt.

Op 28 oktober is het de beurt aan Pierre Dhonte, bijzonder vertegenwoordiger van het Internationaal Muntfonds bij de EU, om de deelnemers aan de Infocycclus toe te spreken.

2 - 6 juli: De Belgische ontwikkelingssamenwerking organiseert de '**Week van de Belgisch-Nigerese samenwerking**' in het teken van de Millenniumdoelstellingen. De conferenties, seminars en technische workshops over het project voor de verhoging van de inkomsten van vrouwen in de regio Dosso en de decentralisatie in Niger kunnen rekenen op meer dan 600 deelnemers.

14 oktober: Eveline Herfkens, VN-coördinator voor de Millenniumdoelstellingen, is te gast bij de BTC naar aanleiding van de achtste verjaardag van **Kleur Bekennen** en de lancering van het nieuwe schooljaar.

5 - 15 oktober: **Het Fair Trade Centre** organiseert de week van de eerlijke handel, in samenwerking met Fair Trade Organisatie, Oxfam-Wereldwinkels, Max Havelaar België, Oxfam-Fairtrade en Maya Fair Trading. Meer dan 50 bekende Belgen werken mee aan de campagne.

19 - 21 december: De BTC organiseert **een internationaal seminarie in Brussel met als titel:** Project- en budgetsteun om SWAps in de educatiesector te versterken. Zo'n 200 belangstellenden uit meer dan 25 landen nemen eraan deel.

19 december: De Marokkaanse Minister van Buitenlandse Zaken en Samenwerking Mohamed Benaïssa en de Belgische Minister van Ontwikkelingssamenwerking Armand De Decker **openen de 17e Gemengde Commissie tussen België en Marokko**. Beide ministers keuren een nieuw Indicatief Samenwerkingsprogramma van 40 miljoen euro goed voor de periode 2006-2009.

In 2001 ondertekent BTC het charter '**Ecodynamische onderneming**' van het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM). In juni 2002 krijgt BTC haar eerste ster, waarmee bevestigd wordt dat de eerste milieuanalyse uiterst nauwkeurig en het actieprogramma relevant is. In oktober 2005 wordt een tweede milieuanalyse uitgevoerd en een nieuw actieprogramma ontwikkeld met het oog op de hernieuwing van het BIM-label en de voortzetting van een ecologisch beleid. Deze inspanningen worden in december 2005 beloond met de toekenning van een tweede ster.

"Bij het behalen van de Millenniumdoelstellingen gaat het niet alleen om te voorkomen dat **nóg** een generatie kinderen in arme landen opgroeit zonder basisonderwijs, maar ook om te voorkomen dat in rijke landen **nóg** een generatie opgroeit, zonder benul van de situatie van hun leeftijdgenoten elders in de wereld. We moeten beseffen dat onze eigen samenleving medeverantwoordelijk is voor dit lot."

Eveline Herfkens - Brussel 14 oktober 2005

Deel 1: activiteiten

1. Directe bilaterale samenwerking

Projecten en programma's
Studie- en stagebeurzen

2. Andere taken van openbare dienst inzake ontwikkelingssamenwerking

Belgisch Overlevingsfonds
Noodhulp, rehabilitatie op korte termijn en voedselhulp
Kleur Bekennen / Annoncer la couleur
Fair Trade Centre
Algemene Informatiecyclus

3. Opdrachten voor andere donoren

International Services
Eunida

4. De ontwikkelingssamenwerking in beweging

Verklaring van Parijs
Budgethulp
Capaciteitsopbouw van de BTC

1

DIRECTE BILATERALE SAMENWERKING

Projecten en programma's

Het Belgische beleid van de directe bilaterale samenwerking blijft in aanzienlijke mate toegespitst op Centraal-Afrika. Dat blijkt duidelijk uit een aantal cijfers. Ruim de helft van de nieuwe initiatieven heeft betrekking op de landen in deze regio: de Democratische Republiek Congo, Rwanda en Burundi. De lopende ontwikkelingsprojecten in deze drie landen zijn goed voor bijna een derde van de totale uitgaven, en van alle internationale experts (technisch assistenten) van BTC werkt één op drie in Centraal-Afrika.

De Democratische Republiek Congo is veruit het land met de grootste jaarlijkse omzet van de directe bilaterale samenwerking; bovendien zijn ook alle ontwikkelingsrelevante thema's aanwezig in het samenwerkingsprogramma. De projecten die BTC er uitvoert, hebben betrekking op alle sectoren van de internationale samenwerking (volksgezondheid, onderwijs, basisinfrastructuur, maatschappijopbouw en landbouw en voedselzekerheid) en bestrijken ook het gehele grondgebied van het land. Daarmee neemt België een bijzondere

positie in tegenover de andere donerlanden en organisaties die in Congo actief zijn.

Voor de Belgische directe bilaterale samenwerking in het algemeen blijven de sectoren basisgezondheidszorg en basisinfrastructuur belangrijke interventiedomeinen, maar duidelijk is wel dat maatschappijopbouw een steeds grotere rol gaat spelen. Deze drie sectoren vertegenwoordigen bijna 60% van de nieuwe identificaties van projecten en programma's.

Maatschappijopbouw in het algemeen en democratisch bestuur in het bijzonder zijn de basisvoorwaarden opdat een land zijn hele ontwikkelingsbeleid op een rechtvaardige en evenwichtige basis kan uitvoeren. Het Belgische beleid besteedt er de nodige aandacht aan, ook in de zogenaamde kwetsbare staten (fragile states).

Zo steunt België in de Democratische Republiek Congo de administratie en de hervorming van de overheidsdiensten; in Burundi, Peru en Bolivia gaat bijzon-

De BTC heeft de exclusieve bevoegdheid om, zowel binnen als buiten het Belgische grondgebied, taken van openbare dienst inzake directe bilaterale samenwerking met de partnerlanden uit te voeren.

Het gaat met name om de volgende taken:

- de materiële uitvoering van programma's en projecten in het kader van de directe bilaterale samenwerking met de partnerlanden en de inzet van middelen en mensen noodzakelijk voor hun uitvoering;
- de uitvoering van programma's of projecten inzake financiële samenwerking en schuldvlichting;
- de uitvoering van acties ter ondersteuning van de privésector in de partnerlanden;
- het beheer van het bilaterale beurzen- en stageprogramma, zonder afbreuk te doen aan de competenties van de bevoegde onderwijsgemeenschappen;
- het formuleren van voorstellen over de uitvoeringsmodus van programma's en projecten inzake directe bilaterale samenwerking op vraag van de minister onder wiens bevoegdheden de BTC ressorteert;
- het opstellen van technische dossiers voor de hogervermelde programma's en projecten;
- het verlenen van noodhulp en rehabilitatiehulp op korte termijn op grond van een beslissing van de ministerraad, en van voedselhulp.

dere aandacht naar activiteiten die de eerbiediging van de mensenrechten moeten versterken; in Mali en Ecuador staan decentralisatie en participatief bestuur centraal; in Mozambique en Rwanda spitst de actie zich toe op het goede beheer van de overheidsfinanciën; en in Vietnam en Niger voert BTC projecten uit waar heel specifiek de positie van de vrouw wordt verdedigd. Het zijn maar enkele voorbeelden van initiatieven die de politieke, economische en sociale ontwikkeling vorm geven.

In 2005 zijn verschillende indicatieve samenwerkingsprogramma's verstevigd via de toekenning van nieuwe middelen; dat gebeurde voor Oeganda, Peru en de Palestijnse gebieden. Tegelijk werd de voortgang van de lopende samenwerkingsprogramma's in Benin, Senegal, Niger, Marokko, Vietnam en Zuid-Afrika geëvalueerd.

Een van de grootste troeven van de Belgische hulp is het doelbewuste en doorgedreven partnerschap met de nationale en regionale instellingen en organisaties in het zuiden. De participatieve aanpak van BTC staat garant voor een echte dialoog die de duurzaamheid van de acties consolideert.

De Millenniumdoelstellingen en de principes van harmonisering, afstemming, toe-eigening, resultaatgericht beheer en gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor de samenwerking (Verklaring van Parijs) worden systematisch in alle acties ingebed. BTC volgt de internationale realiteit op de voet en past de uitvoeringsregels van de projecten en programma's dienovereenkomstig aan. De administratieve, financiële en sectorale expertise van BTC staat volledig ten dienste van de partner. De interventies zijn gebaseerd op wederzijds vertrouwen en de ontwikkeling van het eigen kunnen, zowel in het noorden als in het zuiden.

Studie- en stagebeurzen

De BTC beheert in naam van de Belgische regering het jaarlijkse programma van bilaterale beurzen. Tot het takenpakket van het agentschap behoren onder meer de verwerking van de dossiers, het onthaal en de begeleiding van de studenten tijdens hun academische traject en hun verblijf in België. Naast dit bilaterale programma staat de BTC ook in voor de opleidingen in België die aangevraagd worden in het kader van de projecten van de BTC of in opdracht van derden (internationale organisaties, Europese Unie...). Er worden ook studiebezoeken georganiseerd in uiteenlopende domeinen, zoals onderwijs, textiel en agrovoeding.

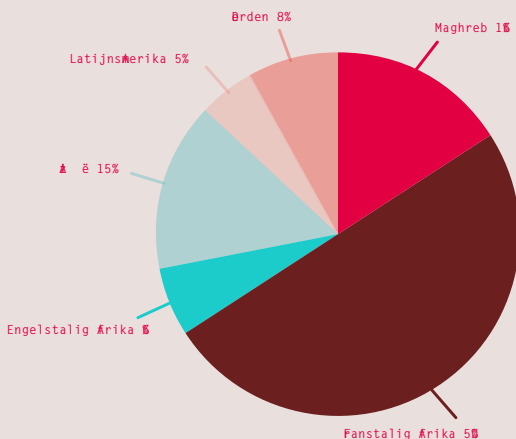
De BTC beheert jaarlijks zo'n 1100 dossiers inzake studie- en stagebeurzen.

Jaarlijks beurzenprogramma van de Belgische ontwikkelingssamenwerking

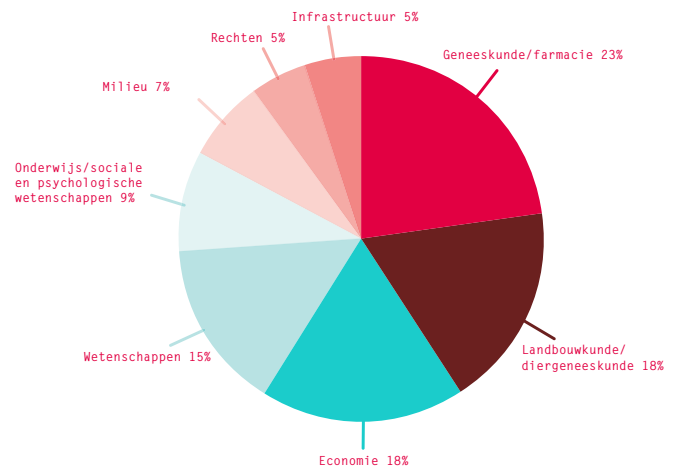
Beurzen in België

De beurzen voor bilaterale samenwerking worden toegekend in het kader van het derdegraadsonderwijs, doctoraten of bijscholingsstages en beantwoorden aan de geografische, sectorale en thematische prioriteiten van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

Geografisch gezien is de helft van de beurzen bestemd voor Franstalig Afrika - met als belangrijkste landen de DR Congo, Rwanda en Burundi, 16% voor de Maghreb/Palestina, 15% voor Azië, 6% voor Engelstalig Afrika en 5% voor Latijns-Amerika; de beurzen voor derden vormen 8% van het totaal.

Als de beurzen volgens opleidingsdomein opgesplitst worden, springt het percentage van de beurzen in het domein van de geneeskunde in het oog (23%), met de nadruk op volksgezondheid, gevolgd door landbouw en economie (18%), exacte wetenschappen (15%), psycho-pedagogische en sociale wetenschappen (9%), milieuwetenschappen (7%) en rechten (5%) met een klemtoon op de problematiek van de mensenrechten. Zo'n 25% van de beurzen wordt toegekend aan vrouwen.

Lokale beurzen

Onze partnerlanden wordt eveneens een programma van lokale/regionale beurzen aangeboden dat bestaat in de ondersteuning van de studenten die een academische opleiding in hun eigen land of in een land in de regio willen volgen. Hierbij worden eveneens de opleidingen van korte termijn gerekend (beroepsstages, seminars, colloquia). Dit programma oogst sinds een drietal jaren veel succes en vertegenwoordigt een derde van het budget van het jaarlijkse beurzenprogramma. Het beheer van dit programma werd gedecentraliseerd, vaak tussen verschillende partnerlanden, en twee jaar terug legde BTC de laatste hand aan een informaticasysteem voor het financieel en technisch beheer van de lokale beurzen, met het oog op de controle 'in real time' van de dossiers.

'Project' beurzen

De opleidingen georganiseerd in het kader van samenwerkingsprojecten vertegenwoordigen ongeveer 10% van het aantal beurzen per jaar. Sinds 2 à 3 jaren is er enerzijds een toename van de 'projectopleidingen', zoals de opleidingsprojecten in Algerije voor ambtenaren van het ministerie van Justitie en de Raad van State (cf. pagina 74-75), en anderzijds een groeiende vraag vanuit de projecten naar de klassieke opleidingen in België.

Beurzen voor derden

Sinds 2001 heeft BTC ook een overeenkomst met het Internationaal Atoomagentschap (IAEA) voor het beheer van opleidingen in België voor rekening van het IAEA.

Op het vlak van de nucleaire geneeskunde genieten de opleidingen in België een uitstekende reputatie (Instituut voor Tropische Geneeskunde, KUL, UCL, VUB). Voorts werkt BTC samen met het Studiecencentrum voor Kernenergie in Mol en met Belgoprocess in Dessel, voor opleidingen op het stuk van afvalbeheer, beveiliging, leefmilieu... Ook het laboratorium voor Tropical Crop Improvement van de Katholieke Universiteit Leuven biedt interessante opleidingsmogelijkheden.

Een belangrijke troef van België op het stuk van opleidingen is de brede waaier van opleidingsmogelijkheden in het Engels en het Frans. De centrale ligging van het land en de aanwezigheid van internationale organisaties en instellingen zijn bijkomende pluspunten voor de bursalen. Een derde bepalende factor is de korte tijd die nodig is om de administratieve verplichtingen te vervullen en de nodige papieren te verkrijgen.

Regionale opleiding in de gezondheidszorg (FORESA)

In 2003 werd door de onderzoekseenheid 'Politiques et Programmes de Santé dans les Pays en Développement' van de 'École de Santé Publique' van de 'Université Libre de Bruxelles' (ESP/ULB), in samenwerking met de BTC, het project 'regionale opleiding in de gezondheidszorg' (FORESA - Formation régionale en santé) opgestart. De derde fase van dit project werd in juni 2005 ingezet met een aanzienlijk budget van EuropeAid (4,5 miljoen euro) en dient ter ondersteuning van de gezondheidsinstellingen van 4 Franstalige West-Afrikaanse landen, met name: het 'Institut régional de santé publique' (IRSP) van Benin, het 'Institut de recherche en sciences de la santé' (IRSS) van Burkina Faso, het 'Centre national d'appui à la lutte contre la maladie' (CNAM) van Mali en het 'Plan national de lutte contre la tuberculose' (PNT) in Senegal.

Dit project streeft naar de oprichting van een regionaal proces van onderzoek-actie-opleiding dat gericht is op de verbetering van de kwaliteit van de zorgverlening, in het bijzonder voor tuberculosepatiënten. Het is gebaseerd op de uitwisseling van ervaringen en het aanleren van nieuwe vaardigheden die de diverse betrokkenen in de gezondheidszorg in staat moeten stellen om zelf concrete oplossingen aan te dragen en uit te werken voor de problemen waarmee ze te kampen hebben. Een tbc-patiënt moet immers afrekenen met diverse medische, socio-economische en andere problemen, waardoor men genoodzaakt is de verschillende dimensies van de kwaliteit van en toegang tot de gezondheidszorg op de verschillende niveaus aan te pakken. Om de verzorging van tbc-patiënten te verbeteren moet een strategie uitgewerkt worden die rekening houdt met alle elementen van de gezondheidszorg en die, uiteindelijk, de gehele bevolking ten goede komt.

De BTC staat in voor de financiering van de administratieve en budgettaire controle, de aankoop van materiaal, en de planning en organisatie van regionale seminars. Deze ondersteuning is van groot belang voor ESP/ULB en andere wetenschappelijke instellingen uit het Zuiden die hierdoor nagenoeg al hun tijd en middelen kunnen investeren in de wetenschappelijke en technische aspecten van het project.

Ondersteuning van gezondheidsprojecten van de Belgische samenwerking en hun actieve participatie: focus op Benin

In het eerste jaar werd een operationele structuur opgericht en geconsolideerd in elk lokaal Instituut en in de 4 BTC-vertegenwoordigingen. De dynamiek van samenwerking heeft de onderlinge afhankelijkheid van de actoren en hun betrokkenheid in het programma en de activiteiten binnen de interventiezones van het project in de verf gezet.

Het FORESA-project past volledig in de doelstellingen van de 'Direction Départementale de la Santé' van Lokossa, en in de doelstellingen van twee zonehospitalen (Klouékanmè en Comé). De activiteiten voor de volgende maanden werden vastgelegd en konden rekenen op algemene instemming: ze zijn gevarieerd op het niveau van de vorming (medische hulpverleners), de beschikbaarheid van bijkomend materiaal, de implementatie van onderzoek en acties, maar ook op het vlak van de zichtbaarheid van de acties en de informatie aan de begunstigden door middel van uitzendingen op de lokale radiostations en reizende theatervoorstellingen.

De goede kennis van het terrein van de actoren was hiertoe zeker geen overbodige luxe: de medewerkers van het 'Institut régional de santé publique' hebben de taken waargenomen in 2 zonehospitalen en in de 'Direction départementale', en BTC is betrokken bij de uitvoering van de volgende bilaterale projecten: het programma ter ondersteuning van de gezondheidszone van Klouékanmè-Toviklin-Lalo en een nieuw programma te Comé: het programma ter ondersteuning van de gezondheidszone van Comé.

2

ANDERE TAKEN VAN OPENBARE DIENST INZAKE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Belgisch overlevingsfonds

De BTC ondersteunt de implementatie in verschillende landen van acties die gefinancierd worden door het Belgisch Overlevingsfonds: in Congo (Sociaal stedelijk fonds van Kinshasa, controle van de voorbereiding van het nieuwe programma ter ondersteuning van de gemeenschapontwikkeling), in Burundi (rurale ontwikkeling in de provincie Ruyigi), in Mali (gedecentraliseerd waterbeheer), in Niger (lokale ontwikkeling en decentralisatie te Dosso), in Rwanda (lokale ontwikkeling en decentralisatie), en in Tanzania (basisgezondheidszorg in Karagwe).

De projecten vertegenwoordigen in totaal bijna 37 miljoen euro en het gedeelte bilaterale projecten beslaat momenteel iets meer dan 15% van de fondsen die toegekend werden door het Belgisch Overlevingsfonds.

De BTC blijft een actieve partner van het Belgisch Overlevingsfonds en neemt deel aan de jaarlijkse overlegdagen van het Fonds: op de eerste dag worden debatten georganiseerd tussen de partners, en op de tweede dag met de werkgroep van het Belgisch Overlevingsfonds in het parlement (waar de BTC uitgenodigd wordt als waarnemer).

In 2006 maakt het Belgisch Overlevingsfonds een tussentijdse evaluatie van zijn activiteiten, waarbij de BTC ten volle betrokken is.

Noodhulp, rehabilitatie op korte termijn en voedselhulp

De BTC werd, in het kader van de noodhulp, geregeld uitgenodigd op het raadgevend comité van B-FAST. De BTC nam een actievare rol op zich tijdens de gebeurtenissen in Bolivia. De verbindingen met het in die regio actieve personeel werden veilig gesteld om snel en correct te kunnen inschatten wanneer hun evacuatie noodzakelijk was.

De BTC heeft eveneens een bijdrage geleverd aan de opstelling van het conceptdocument B-FAST waarin opgeroepen wordt tot een beter toezicht op de overgang tussen noodhulp en herstelacties die door België gefinancierd worden.

De projecten in Congo inzake voedselzekerheid werden afgesloten en boekten bijzonder positieve resultaten. Er werden gratis voedselpakketten uitgedeeld onder de doelgroepen in Kinshasa

en tegelijk werden de levensomstandigheden opgekrikt van de 8000 kleinschalige producenten van wie de maïs aangekocht werd. Dit project verdient zeker navolging, gezien de onschatbare bijdrage die geleverd werd aan de heropleving van de landbouw in de regio Bandundu door de lokale producenten een afzetmarkt te bieden en hierdoor de import van voedselproducten in Congo te verminderen. De BTC droeg de verantwoordelijkheid van de volledige operatie en stimuleerde de oprichting van kleine producentenassociaties, in samenwerking met een Belgische en een Congolese NGO. Dergelijke acties, die een verregaande mobilisatie van de rurale gemeenschappen en een relatief veeleisende begeleiding door de NGO's vereisen, kunnen bovendien op lange termijn vruchten afwerpen.

Indien bepaalde taken van openbare dienst moeilijk uitgevoerd kunnen worden door het ambtenarenapparaat, kan de minister die voor de BTC bevoegd is ze, geval per geval, aan de BTC voorleggen. Het gaat met name om:

- de uitvoering van verkennende studies met het oog op de identificatie van nieuwe programma's en projecten in het kader van de directe bilaterale, indirecte bilaterale of multilaterale samenwerking;
- het vervullen van expertise- en evaluatieopdrachten met betrekking tot de programma's en projecten in het kader van de indirecte bilaterale en multilaterale samenwerking;
- de opleiding van personeel overzee;
- de noodhulp en rehabilitatiehulp op korte termijn, op verzoek van een hulporganisatie.

Sensibilisering

Kleur Bekennen

Kleur Bekennen is een educatief programma dat mondiale vorming en actief wereldburgerschap in het basis-, secundair en hoger onderwijs promoot, stimuleert en ondersteunt. Kleur Bekennen past in een samenwerking van de Belgische Technische Coöperatie met de Minister van Ontwikkelingssamenwerking, de Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking, de Vlaamse provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Scholen kunnen bij Kleur Bekennen terecht voor advies, vorming, financiële ondersteuning, brochure en website. Bovendien staan zeven documentatiecentra ter beschikking van de onderwijswereld.

Ieder schooljaar doen bijna 800 scholen een beroep op de financiële ondersteuning van Kleur Bekennen om mondiale vorming te organiseren (60% basisscholen, 40% secundaire scholen). De meeste scholen kiezen voor de formule 'Mondiaal project', terwijl 30% van de scholen een 'Wereldburgertraject' op lange termijn organiseert. Voorts nemen talrijke leerkrachten en hun teams in de provincies deel aan de informatie- en vormingssessies over thema's zoals de Millenniumdoelstellingen, eerlijke handel, mensenrechten, duurzame ontwikkeling of beeldvorming.

Het aanbod van Kleur Bekennen omvat 150 educatieve organisaties die samen ongeveer 600 activiteiten voor het basis- en secundair onderwijs voorstellen. In 2005 werden al die activiteiten op basis van specifieke criteria doorgelicht en op hun kwaliteit gecontroleerd. Voor iedere activiteit is voortaan op de website een 'pedagogische fiche' beschikbaar.

Op 14 oktober 2005 was Eveline Herfkens, VN-coördinator voor de Millenniumdoelstellingen, te gast bij Kleur Bekennen. Mevrouw Herfkens hield een krachtig pleidooi voor de strijd tegen de armoede en aanvaardde bij deze gelegenheid het meterschap van Kleur Bekennen. Alle deelnemende scholen ontvingen dan ook een speciale oorkonde, waarin onderstreept wordt hoe belangrijk het is de samenleving voor de Millenniumdoelstellingen te sensibiliseren.

www.kleurbekennen.be

Annoncer la Couleur

Annoncer la Couleur (ALC) is een programma dat zich richt tot jongeren vanaf 12 jaar en hen wil bewustmaken van de noodzaak van ontwikkeling, internationale solidariteit en actief burgerschap. Het initiatief gaat uit van het federale ministerie voor Ontwikkelingssamenwerking, in samenwerking met de Franstalige provincies.

Annoncer la Couleur ontwikkelde een actieve en participatieve methodologie rondom de Noord-Zuidthematik. De promotoren van elke provincie organiseren opleidingsdagen voor het gebruik van onze pedagogische instrumenten en begeleiden de jongerenprojecten door middel van ontmoetingsdagen en socioculturele activiteiten. Annoncer la Couleur steunt bovendien de initiatieven van lesgevers uit het ontwikkelingsonderwijs.

Met de lancering van de nieuwe sensibiliseringscampagne 'democratie en ontwikkeling', heeft Annoncer la Couleur de methodologie ter ondersteuning van de personen die met jongeren werken aangevuld met drie nieuwe hulpprogramma's voor de sensibilisering in de provincies en partnerlanden. Ook de communicatiestrategie werd versterkt: er werden nieuwe internettools ingevoerd, een partnership met de pers aangegaan, en een bij de jongeren bekend gezicht aanvaardde het peterschap van de campagne. Tezelfdertijd heeft ALC, op vraag van het publiek, de vormingsdagen in het kader van de drie campagnes, van 2001 tot 2003, over migratie voortgezet.

Ook nieuw in 2005 was de erkenning van de vormingsdagen van ALC door het 'Institut de la formation' van de Franstalige Gemeenschap voor het schooljaar 2005-2006. Als gevolg van deze erkenning, konden de ALC-opleidingsdagen in 2005 al op 30% meer belangstelling rekenen. De verwachting is dat dit effect nog groter zal zijn in 2006.

Sensibiliseringsniveaus in het kader van ALC in 2005, dat betekent:

- Meer dan 1100 lesgevers (onderwijzers, animatoren in jeugthuizen of socioculturele huizen...) die deelgenomen hebben aan een vormingsdag en een pedagogisch dossier over een van de campagnes van ALC ontvangen hebben, en meer dan 22.000 jongeren van 12 tot 20 jaar die een opleiding gevolgd hebben;
- Bijna 1000 jongeren die gedurende zes maanden een project en activiteiten uitgevoerd hebben onder het thema 'democratie';
- Bijna 5000 jongeren die deelgenomen hebben aan een door ALC gepresenteerde socioculturele activiteit (theatervoorstellingen, tentoonstellingen...) of aan een interculturele dag.

Meer informatie op:

www.annoncerlacouleur.be: de algemene site van het programma

www.democouleur.be: de site van de projecten van de jongeren

Het Fair Trade Centre Algemene informatiecyclus

Met het oog op de ondersteuning van de eerlijke handel in België heeft de minister van Ontwikkelingssamenwerking in juni 2005 een driejarige overeenkomst met de BTC ondertekend.

Het 'Fair Trade Centre'-programma dat hiertoe opgericht werd, stond in voor de Week van de Fair Trade, een programma ter ondersteuning van de producenten in de ontwikkelingslanden en ter observatie van de eerlijke handel.

De Week van de eerlijke handel

Van 5 tot 15 oktober 2005 organiseerde het Fair Trade Centre de 4de editie van de Week van de eerlijke handel. Ter gelegenheid van deze groots opgezette sensibiliseringscampagne hebben alle actoren uit de sector en andere partners van de civiele maatschappij al hun krachten gebundeld om zoveel mogelijk consumenten te overtuigen om voor eerlijke producten te kiezen. Het op de voorgrond plaatsen van deze producten in de verschillende verkooppunten, mediacampagnes, allerhande evenementen gesponsord door beroemdheden, de deelname van ondernemingen en instellingen, een 'Fair Trade' dorp, debatten in universiteiten... en nog veel meer manifestaties die van deze week 'het' eerlijke moment van het jaar gemaakt hebben.

Steun aan de producenten

Wil men van eerlijke handel een doeltreffend wapen in de strijd tegen de armoede maken, dan moeten de gemarginaliseerde producenten hun economische activiteiten op langere termijn kunnen uitvoeren, namelijk door de ontwikkeling van nieuwe producten of de verbetering van bestaande producten. In dit perspectief worden verschillende activiteiten door het Fair Trade Centre ondersteund: marktstudies, creatie van nieuwe producten, verbetering van de kwaliteit van bestaande producten, de installering van kwaliteitscontrolemechanismen, opleiding van producenten (beheer, marketing...), deelname aan handelsbeurzen en, ten slotte, 'company matching' waarbij producenten en invoerders direct met elkaar in contact komen. Deze activiteiten, waarvan maximaal 75% gefinancierd wordt, betekenen soms meer dan een steuntje in de rug van de producent, vaak blijken ze van doorslaggevend belang. In december 2005 werden vier projecten voorgedragen.

Het observatiecentrum voor eerlijke handel

In 2005 werden op verzoek van het Fair Trade Centre twee studies over eerlijke handel uitgevoerd.

De eerste betreft een opiniepeiling onder de personen die binnen hun gezin verantwoordelijk zijn voor de aankopen (PVA's), om te weten te komen:

- wat deze personen in het algemeen over eerlijke handel weten,
- waarom ze wel of niet eerlijke producten kopen,
- het profiel van de PVA's die (geen) eerlijke producten kennen, die (geen) eerlijke producten kopen,
- hun mening over de sector.

De tweede studie handelt over de mogelijke pistes voor de officiële erkenning van eerlijke handel.

De resultaten van deze studies kunnen geraadpleegd worden op de internetsite www.fairtradecentre.be

De Algemene Informatiecyclus is een residentiële vorming die het concept van duurzame ontwikkeling wil bevorderen, zowel in de landen van het Zuiden als in België. De opleiding is in de eerste plaats bedoeld voor mensen die in de internationale samenwerking actief zijn of van plan zijn om in de sector aan de slag te gaan.

De cyclus reikt de deelnemers nieuwe kenniselementen aan, alsook vaardigheden en attitudes waarmee ze zich gemakkelijker in ontwikkelingsinitiatieven in Noord en Zuid kunnen integreren. Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan de prioritaire sectoren en thema's van de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Elke cyclus omvat een Franstalig en een Nederlandstalig programma.

Sprekers van de Informatiecyclus zijn de voornaamste actoren van de internationale samenwerking. Op die manier komen verschillende perspectieven in aanmerking:

- De directe bilaterale samenwerking met BTC (Belgische Technische Samenwerking) en DGOS (Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking)
- De multilaterale samenwerking met onder meer de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF)
- De niet-gouvernementele sector met de bekende en erkende NGO's en overkoepelende organisaties zoals Coprogram, Acodex, CNCD, 11-11-11...
- De universiteiten en onderzoekscentra voor hun expertise op het gebied van ontwikkeling zoals het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer (IOB), de Universiteit Catholique de Louvain (UCL)...

Sinds januari 2005 wordt de Informatiecyclus weer in Brussel gehouden. In totaal werden zeven cycli van vier weekends georganiseerd, aangevuld met twee cycli van telkens twee maal vier weekdays. Samen waren die goed voor 780 deelnemers in 2005.

De Informatiecyclus maakte ook een brochure over de opleiding, bedoeld voor de organisaties die in de ontwikkelingssamenwerking actief zijn. Meerdere NGO's en organisaties van de directe bilaterale en multilaterale samenwerking erkennen reeds de meerwaarde van het attest van de Algemene Informatiecyclus of eisen van potentiële medewerkers dat ze de opleiding volgen. De brochure werd verzonden naar 319 organisaties die actief zijn in verschillende domeinen van Noord-Zuidrelaties en ontwikkelingssamenwerking.

Het almaar groeiende aantal aanvragen om aan de informatiecyclus deel te nemen, bewijst dat de kwaliteit van het programma erkend wordt. Om de efficiëntie van de opleiding te beoordelen, wordt eind 2005 een enquête gehouden bij 350 voormalige deelnemers; het onderzoek wordt in het voorjaar van 2006 afgerond.

3

OPDRACHTEN VOOR ANDERE DONOREN

Naast de hierboven vermelde opdrachten, kan de BTC ook taken uitvoeren op verzoek van iedere Belgische, buitenlandse of internationale publieke rechtspersoon. Het gaat dan met name om de voorbereiding, de begeleiding, het advies, het onderzoek en de materiële uitvoering van ontwikkelingsprogramma's, -projecten en -interventies in partnerlanden, in zoverre het taken van openbare dienst betreft en de offerte van de BTC de wettelijke bepalingen met betrekking tot de concurrentie eerbiedigt.

International Services

In 2005 werden de eerder genomen beslissingen van de Raad van Bestuur inzake de uitbreiding van de activiteiten voor andere nationale of internationale instellingen en organisaties concreet uitgewerkt, zowel op het terrein als in het hoofdkantoor van de BTC in Brussel.

De oprichting van een internationale dienst (International Services) past in het kader van artikel 7 van de statutaire bepalingen van de BTC en geeft de wil van de wetgever te kennen om zijn ontwikkelingsagentschap ter beschikking te stellen van de internationale gemeenschap in het kader van de strijd tegen de armoede. IS geeft ook gevolg aan het uitdrukkelijke verzoek vanuit de OESO waarin elk van de leden opgeroepen wordt zoveel mogelijk middelen in te zetten.

De BTC heeft niet alleen een IS-kantoor in Brussel, ook in Kinshasa werd een departement van IS ingericht. Momenteel richt het zich voornamelijk op DR Congo maar in een latere fase

zullen ook de andere landen van de regio van de Grote Meren er een beroep op kunnen doen.

Met de ontplooiing van deze activiteiten voor derden worden verschillende doelstellingen beantwoord. Een eerste bestaat in een verbreding van de lopende projecten binnen de directe bilaterale samenwerking, zowel op geografisch vlak als op het sectorale en thematische niveau. Door deze acties wordt de Belgische samenwerking in de partnerlanden versterkt.

Ook wordt gestreefd naar de ontwikkeling van synergieën en partnerships met andere donoren. Het gaat hier in de eerste plaats om de instellingen van de Europese Unie die bevoegd zijn voor openbare ontwikkelingshulp, maar eveneens wordt er samengewerkt met andere Europese bilaterale agentschappen. Stuk voor stuk leveren ze een bijdrage aan de coördinatie en harmonisatie waartoe vanuit de internationale gemeenschap opgeroepen wordt. De internationale faam van de

BTC inzake expertise krijgt op deze manier nog meer glans. De BTC voert, onder meer, taken uit in opdracht van de Europese Commissie, de Wereldbank, het Britse DFID en het Nederlandse ontwikkelingsagentschap.

De derde doelstelling bestaat in het aangaan van partnerships met Belgische publieke en semi-publieke instellingen in de sector ontwikkelingssamenwerking waardoor ze een beroep kunnen doen op onze gekwalificeerde expertise en ons netwerk van vertegenwoordigingskantoren in het buitenland. Deze samenwerkingsakkoorden beogen een grotere cohesie tussen de verschillende interventies, en schaalvergroting.

Ten vierde wordt de kwaliteit van de dienstverlening hoog gehouden dankzij de concurrentie die speelt tussen de verschillende actoren, wat ten goede komt aan de programma's in het kader van de Belgische samenwerking. Door opdrachten voor andere organisaties uit te voeren, komt de BTC in contact met andere interventiemodaliteiten en

andere methodes en processen op het vlak van formulering, evaluatie en uitvoering, en dat betekent dan weer een versterking en diversificatie van haar expertise.

De financiële autonomie van IS wordt gewaarborgd door specifiek daartoe ontworpen financiële instrumenten. De dienst functioneert als een soort privé-bureau, onafhankelijk van de financiering van de directe bilaterale samenwerking door de Belgische staat. Dankzij de genoemde financiële instrumenten kunnen de verplichtingen van alle geldschieters worden nagekomen.

Sinds het begin van de activiteiten voor derden werd een honderdtal dossiers voor een dertigtal donoren behandeld door IS. Op het financiële vlak wordt gestreefd naar een omzet die overeenstemt met 10% van de directe bilaterale hulp. 75% van de activiteiten is gericht op DR Congo, waardoor de Belgische bijdrage aan het programma ter heropbouw van het land kracht bijgezet wordt.

Donoren

Nederlandse ambassade in Kigali
Internationaal Atoomagentschap (IAEA)
Centraal coördinatiebureau van de Wereldbank (DR Congo)
Department for International Development (DFID - VK)
Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGOS - dienst NGO)
DG Internationale Samenwerking - Nederland
Directorio Único de Fondos DUF - Bolivia
Finexpo (FOD Buitenlandse Zaken)
Koning Boudewijnstichting
Global Fund (GF) / United Nations Development Programme (UNDP)
GTZ Duitsland
Instituut voor Tropische Geneeskunde
LUX-Development
United Nations Development Programme (UNDP)
Brussel-Hoofdstad, Haven van Brussel
Provincie Oost-Vlaanderen
Europese Unie - EuropeAid
United Nations Population Fund - UNFPA
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR)

Eunida

EUNIDA ('European Network of Implementing Development Agencies') werd vijf jaar geleden opgericht als een netwerk van verschillende Europese uitvoerende ontwikkelingsagentschappen met het oog op de uitwisseling van informatie, om het debat over de best practices te stimuleren en om gemeenschappelijke strategieën uit te werken voor samenwerking met de Europese Commissie in het kader van de buitenlandse hulp.

EUNIDA bestaat momenteel uit de volgende leden:

- Belgische Technische Coöperatie (BTC - België)
- Crown Agents for Oversea Government and Administrations Ltd (Crown Agents - Groot-Brittannië)
- Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ - Duitsland)
- France Coopération Internationale (FCI - Frankrijk)
- Fundación Internacional y para Iberoamérica de Administración y Políticas Públicas (FIIAPP - Spanje)
- Direzione Generale per la Cooperazione allo Sviluppo (DGCS - Ministerie van Buitenlandse Zaken, Italië)
- Lux-Development (Luxemburg)

En uit de volgende waarnemers:

- Austrian Development Agency (ADA - Oostenrijk)
- Agencia Española de Cooperación Internacional (AECI - Spanje)
- Instituto Português de Apoio ao Desenvolvimento (IPAD - Portugal)
- Hungarian-International Development Assistance (HUN-IDA - Hongarije)

EUNIDA is opgericht in de vorm van een Europees Economisch Samenwerkingsverband (EESV) om de betrokkenheid van de leden te bekrachtigen zodat het zich kan ontwikkelen tot een operationeel platform dat in staat is grotere programma's te beheren.

4 ONTWIKKELINGSSAMENWERKING IN BEWEGING

Het afgelopen decennium kwam de internationale ontwikkelingssamenwerking in een stroomversnelling. Armoedebestrijding is nu eenduidig de hoofddoelstelling en diverse initiatieven zijn genomen om de beschikbare middelen beter te benutten en duurzame resultaten te bereiken. Er is een duidelijke trendverschuiving van dienstverlening naar capaciteitsontwikkeling van de partnerinstellingen. Nieuwe hulpvormen worden ontwikkeld en er wordt meer aandacht besteed aan de effectiviteit en efficiëntie van de hulp. Dat beïnvloedt niet alleen de inhoud van nieuwe interventies, maar ook de vereiste capaciteit en attitude om dergelijke interventies uit te voeren.

België heeft zich officieel geëngageerd om het nieuwe paradigma van hulp toe te passen volgens de goede praktijken (good practices) van de internationale hulp. Dat heeft ook voor BTC belangrijke gevolgen. Hieronder wordt via een aantal initiatieven geïllustreerd hoe BTC deze uitdaging aanpakt.

Verklaring van Parijs

In maart 2005 ondertekenen meer dan honderd vertegenwoordigers van donorlanden (waaronder België), internationale organisaties en ontwikkelingslanden de Verklaring van Parijs. Daarin is vastgelegd hoe de westerse ontwikkelingshulp efficiënter kan worden georganiseerd om de impact ervan te vergroten. Het uitgangspunt is om hulp te bieden uitgaand van de behoeften van de ontwikkelingslanden, waarbij de donoren zich baseren op principes van harmonisering en afstemming.

Een lijst van indicatoren en streefcijfers werd opgesteld en nieuwe procedures werden ontwikkeld om het proces op te volgen. Iedereen erkent dat de doelstellingen alleen bereikt zullen worden als zowel de donoren als de partnerlanden de noodzakelijke stappen doen om in een geest van partnership onderlinge toerekenbaarheid te garanderen (mutual accountability).

De principes van de Verklaring van Parijs zijn logisch, maar de toepassing ervan blijkt niet zo evident te zijn. Slechts weinig ontwikkelingslanden beschikken over systemen en een institutioneel kader die beantwoorden aan de kwaliteitsnormen van de donorlanden, maar ook de systemen van de donorlanden moeten in bepaalde gevallen worden aangepast.

Er wordt geen algemeen Belgisch stappenplan opgezet, maar het is wel de bedoeling om de strategie aan te passen aan de verschillende partnerlanden. BTC moet de nadere regels voor de uitvoering bepalen en de Belgische interventies ook zelf uitvoeren, maar het kan de principes van de harmonisering en de afstemming alleen toepassen als de controlerende instanties van BTC in België daar rekening mee houden en de nodige aanpassingen doorvoeren.

BTC is daarom begonnen met de analyse van de mogelijke problemen bij de toepassing in de partnerlanden binnen de Belgische context. Als eerste testcase werd Vietnam uitgekozen, waar de principes van de Verklaring van Parijs omgezet werden in de "Hanoi Core Statement" (juni 2005). Die bevat indicatoren en streefcijfers die bereikt moeten worden tegen het jaar 2010. De OESO beschouwt Vietnam als een pilootland en de resultaten van het proces worden van nabij opgevolgd.

BTC en DGOS hebben een gezamenlijke werkgroep opgericht waar de resultaten van de eerste testcase worden besproken. Een plan werd uitgetekend om soortgelijke analyses in andere landen uit te voeren en aanbevelingen te formuleren. Het is duidelijk dat een aantal fundamentele wijzigingen nodig zijn om dit proces volledig te kunnen toepassen. Ondertussen houdt BTC bij de voorbereiding van nieuwe interventies rekening met de basisprincipes voorzover de huidige context dat mogelijk maakt. BTC is ook betrokken bij werkgroepen van het ontwikkelingscomité van de OESO in Parijs.

Indicatoren van de verklaring van Parijs

Toe-eigening (Ownership)

De partners beschikken over operationele ontwikkelingsstrategieën.

Afstemming (alignment) tussen donor en partnerland

- betrouwbare landensystemen;
- de hulp is afgestemd op de prioriteiten van het partnerland;
- capaciteitsversterking door gecoördineerde hulp;
- gebruik van landensystemen;
- capaciteitsversterking door parallelle uitvoeringsstructuren te vermijden;
- de voorspelbaarheid van de hulp is groter;
- de hulp is ongebonden.

Harmonisatie (onder donorlanden)

- gebruik van gemeenschappelijke overeenkomsten of procedures;
- het bevorderen van gedeelde analyses.

Resultaatgericht beheer

- resultaatgerichte kaders.

Onderlinge toerekenbaarheid (mutual accountability)

Budgetsteun

Budgetsteun is een relatief nieuwe hulpvorm in de Belgische bilaterale ontwikkelings-samenwerking. De ervaring op dat vlak is hoofdzakelijk beperkt tot ondersteuning van de sectoren onderwijs en gezondheidszorg. Alleen in Mozambique biedt België hulp via Algemene Budgetsteun.

In 2005 werden een aantal belangrijke beslissingen genomen om deze hulpvorm te ontwikkelen. De Minister van Ontwikkelingssamenwerking en de Minister van Begroting keurden een kader goed voor de proefperiode 2005 - 2007.

BTC, DGOS, het kabinet Ontwikkelingssamenwerking en de Universiteit van Antwerpen (IOB-BOS) richtten een werkgroep op, die in 2005 werd geformaliseerd. De groep werkte gezamenlijk een aantal richtlijnen uit om nieuwe dossiers op te stellen en te beoordelen. Vanaf januari 2006 is BTC ook verantwoordelijk voor alle geldstromen naar de partnerlanden in het kader van budgetsteun.

In de meeste landen waar België budgetsteun biedt, heeft BTC experts ter plekke die ondermeer bijdragen aan de politieke dialoog. Zij worden vanuit BTC-Brussel gecoacht door de dienst Budgetsteun en door sectorspecialisten.

Dankzij de aanwezigheid van BTC-experts werd België gevraagd om de donorcoördinatie op zich te nemen voor de betrokken sector (Mali, Tanzania, Ethiopië). Een medewerker van de dienst Budgetsteun maakt deel uit van een werkgroep die de resultaten van een evaluatie van Algemene Budgetsteun (General Budget Support - GBS) opvolgt. Het gaat om een gezamenlijk initiatief van de donorlanden waarbij 21 landen betrokken zijn.

Capaciteitsopbouw van BTC

Beoordeling van de institutionele en de organisatorische capaciteit

In het kader van de trend naar capaciteitsontwikkeling werden de nodige stappen gedaan om BTC-expertise op te bouwen en dergelijke analyse te integreren in de voorbereiding en de uitvoering van nieuwe interventies, zowel bij projecten als bij budgetsteunprogramma's.

Internationaal Seminarie

Van 19 tot 21 december 2005 organiseerde BTC een tweede internationaal seminarie in Brussel met als titel: Project- en budgetsteun om SWAp's in de educatiesector te versterken. Zo'n 200 belangstellenden uit meer dan 25 landen namen eraan deel, onder wie beleidsverantwoordelijken, vertegenwoordigers van donorlanden, internationale instellingen, academici, NGO's, educatiespecialisten en specialisten in budgetsteun.

Een belangrijke nieuwe trend is de benadering van een sector op een brede manier, namelijk via een zogenaamde "Sector Wide Approach" (SWAp). Het partnerland neemt de leiding en stelt een sectorstrategie op, die in het verlengde ligt van het nationale armoedebestrijdingsplan, waarbij rekening wordt gehouden met de context en de middelen. Voor de uitvoering worden alle betrokken partijen die de sector ondersteunen bijeengebracht, met inbegrip van de nationale en de lokale autoriteiten, de civiele samenleving, de privé-sector en de donorgemeenschap. Deze aanpak leidde tot nieuwe uitvoeringsvormen zoals budgetsteun en "basket funding", die complementair zijn aan de zogenaamde traditionele projectaanpak.

België heeft relatief weinig ervaring met deze manier van ontwikkelingssamenwerking, maar daar komt stilaan verandering in. De afgelopen jaren engageerde België zich in verschillende SWAp's in de educatiesector via budgetsteun. Educatie is traditioneel een van de belangrijkste sectoren voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

Het seminarie was een unieke gelegenheid voor onderwijsspecialisten uit België en de partnerlanden om hun kennis en vaardigheden uit te breiden en ervaringen uit te wisselen met collega's uit de verschillende continenten binnen de bredere internationale context van "Education for All".

Het seminarie was ook een gelegenheid om ervaren vertegenwoordigers van partner- en donorlanden aan het woord te laten. De verschillende onderdelen van een SWAp, de beschikbare instrumenten en de uitdagingen voor de uitvoering in de praktijk kwamen uitvoerig aan bod. Er werd nagegaan hoe de politieke dialoog een invloed kan hebben op sectorbeleid, budgetten, uitgaven en efficiëntie. De deelnemers wezen er ook op dat het belangrijk is de sector kennis bij de donoren op peil te houden om relevante input te kunnen blijven hebben in het technische gedeelte van de dialoog met het partnerland op sectorniveau.

De mogelijkheden en troeven van de verschillende donorlanden lopen uiteen. Een belangrijk aandachtspunt van het seminarie was de rol van een kleine donor zoals België, voor wie de projectaanpak een belangrijke troef blijft. De uitdaging is om projecten beter in te passen in de SWAp-context, namelijk door ze te beperken in aantal en ze te richten op innovatie en creativiteit, waarvan de resultaten later het sectorbeleid kunnen voeden.

Een overzicht van alle uiteenzettingen van het seminarie op cd-rom is op eenvoudig verzoek verkrijgbaar.

Opleiding

BTC organiseerde ook in 2005 specifieke opleidingen voor haar experts (in Brussel en op het terrein) om zich vertrouwd te maken met het nieuwe hulpparadigma en de goede praktijken (good practices). Bijzondere aandacht werd besteed aan expertiseopbouw inzake overheidsfinanciën.

Studies en analyses

BTC voert ook studies en analyses uit om haar activiteiten en haar expertise te toetsen aan de nieuwe internationale trends, ondermeer op het gebied van 'Fragiele Staten', 'Decentralisatie', 'Technische Assistentie' en 'Budgetsteun'. Daarvoor wordt een beroep gedaan op academici en internationaal bekende 'think tanks'. De resultaten van deze analyses zullen het beleid en de beslissingen van BTC in 2006 en de volgende jaren beïnvloeden.